

In dizze rubriek pakt schriever Chris Canter een gedicht van steeds een andere meester onder de Nedersaksische dichters bij de kop en gef der zien kiek op.

Lutje weld

De dook is as een grieze muur,
daor schient gien lucht, daor brandt gien vuur.
Dat wiekt terug, steist doe daorveur,
dat het gien roet, gien glief, gien deur.
Dat is nich hard, dat is nich week,
dat het gien kleur, is kold on bleek.
Doe heurst een loed, weetst nich, waarheer,
Doe loerst daorop, doe heurst niks meer.
Wat achter is, dat kanst d'nich zeen,
doe bust in d'kring, doe bust alleen.

Op een maol krigt de muur een scheur,
de wind waakt op, de zun komt deur,
de dook vertrekt, on op een slag
wordt dat weer lecht, wordt dat weer dag.
Wat die umsleut, dat is nich meer.
De wiede weld, dee heurt die weer.

JOHANN SCHOON

De dichter zol hum schoon ummedreien in zien graf: eigenmachtig he'k zien gedicht *Lüttje Welt* van de Vosbargenschriefwieze (die mit de bollegies) ummezet in de Drèentse spelling. Veur wie gedichten serieus nemp, is 't zunder ofspaoke veraandern van ok mar iene komma heiligschennis. Mar waar spelling drömpels opsmet, is der veur ummespellen wat te zeggen. Zo trekt 't gerdien van dook op en kuj 't gedicht in klaore locht lezen.

Mangs giet det zo: ie staot in dichte mist en der is gien utweg. Inienen, veurdej der arg in hebt, is de dook opetrökken en hej weer uitzicht aover weids gruuilaand. As de toestaand even aldernaorst is, kan 't hölpen um te deenken: zo mut 't soms wezen. Wat kan mij 't wat schelen. De dook hef niet de macht um veur altied te blieden hangen. Stund ja ok op de zegelring van die Perzische sultan: 'Ok dit giet veurbij'.

In zien beschrijving van de Drèentstalige dichtkeunst gef Rouke Broersma een ontwikkeling an van de folkloristische inslag van de Romantiek, naor lofzangen op 't laandleven, naor beschrievingen van een verleuren paradies in een rap veraandernde wereld, naor 't opduken van liefdeslyriek en literaire kritiek, naor de triomf van 't vrije vars, mit slim persoonlijke ontboezemings, politieke betrökkenheid en 't breken van taboes. Schoon zien gedicht kuj zien as half traditioneel (natuurbeschrijving), half modern (de natuur as metafoer).

Johann Schoon (1894-1968) was ien van de Oost-Friezen die mitwarkten an 't Nedersaksisch literair tidschrift *'t Swieniegeltje*. Det wödde kört aover de grèenze uutegeven, in de Grunninger plaatse Knoal. Hij kwaamp uut Spetzerfehn in de buurte van de stad Auerk, een laandschop ekenmarkt deur kenalen en wieken uut de tied van de vervening. Zien plan um onderwiezer te wörden vól in dugen toen e van de opleiding vurtestuurd wödde wegens 't lezen van Sherlock Holmes. In de nazitied voegde hij hum mit de vrouwe naor de heersende politiek, meugelijk ok um een dochter mit zwaore beparkings te bescharmen tegen de dreiging van euthanasie. Of en toe leut e hum kritisch uut aover de tiedgiest, mar barre veurzichtigies.

'Ik bin uut krangigheid gaon schrieven,' gaf hij an, 'umdet de Fehntjer allemaole geweldige vertellers bint, mar niet kunt schrieven. Toch hebt veulen van heur, veural ok mien veuolders, zoveule mitemeuken dej der wal een dozien romans aover kunt schrieven.' In de loop van zien schrieversbestaon stunden der in de kraanten honderden stokkies, verhalen en gedichten van hum in hoog en plat. Veul daorvan kuj lezen op de hieronder anegeven webstee.

Eraodpleegd

- 't Swieniegeltje jaorgaank 4, nummer 3, 1958
- Rouke Broersma (red.), *Scheupers van de taol. Bloemlezing van de Drèentse Schrieverij 1837-2003* (Het Drentse Boek, 2003)
- Webstee aover Johann Schoon: <https://johann-schoon.de>
- Webstee Ostfriesische Landschaft